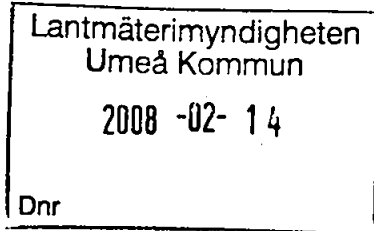

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut

Datum
2008-02-08

Delgivningskvitto

Arendebezeichnung
551-11619-2006

Arkivbezeichnung
TDS 80:232

1(23)

Vägverket Produktion Beläggning
Box 1008
901 20 UMEÅ

Tillstånd till ny täktverksamhet av berg inom fastigheten Ersmark 9:7 i Umeå kommun (5 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen meddelar Vägverket Produktion Beläggning (sökanden), org nr 202100-0639, tillstånd enligt 9 kap. 6 och 8 §§ miljöbalken (1998:808) att t o m **den 30 juni 2018** bedriva täkt av berg inom fastigheten Ersmark 9:7 i Umeå kommun.

Tillståndet gäller för uttag av högst **1 500 000 ton (566 038 fm³) berg**. Brytningsområdets areal är ca 106 000 m². Verksamhetsområdets areal är ca 136 000 m² och dess gräns har markerats på bilagda utdrag ur fastighetskarta med en hel-dragen röd linje.

Tillståndet omfattar även uppställning av mobilt kross- och sorteringsverk.

Länsstyrelsen fastställer, enligt 4 kap. 2 § förordningen (1998:940) om avgifter för provning och tillsyn enligt miljöbalken, den årliga avgiften till 12 225 kr (70 % av 17 500 kronor) beräknad utifrån den tillståndsgivna mängden.

Länsstyrelsen förutsätter att verksamheten inte innebär intrång i enskild eller allmän rätt.

Länsstyrelsen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen, daterad 2007-08-31, med kompletteringar daterade 2007-10-02, 2007-11-22, 2007-12-06, 2008-01-22, 2008-01-24, 2008-01-28 samt 2008-02-01, och som fogats till ansökan.

Tillståndet får inte tas i anspråk förrän det vunnit laga kraft.

För tillståndet gäller följande villkor.

Allmänt

1. Om inte annat framgår av nedan angivna villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget uppgett och åtagit sig i ansökan.

2. Personal som arbetar inom täktområdet ska vara väl informerad om betydelsen av innehållet i täkttillståndet. En omgång av täkttillståndet, inklusive bilagor, ska finnas tillgänglig vid verksamhet i täkten och förvaras av platsansvarig.
3. Gränsen för verksamhetsområdet respektive brytningsområdet ska under hela tillståndstiden i terrängen vara utmärkt på väl synligt sätt, med träpålar med blåmålad respektive rödmålad topp. Fixpunkter ska finnas redovisade i terrängen och på motsvarande sätt utmärkas med vitmålade pålar eller kryss på berg.
4. Täktplan daterad 2007-08-31 ska gälla med de ändringar och förtydliganden, som framgår av villkoren nedan.
5. En östlig utfartsväg från täktområdet ska användas, enligt sökandens åtagande, om den utredning som pågår visar att det är möjligt och rimligt.

Under brytning

6. Verksamheten får bedrivas i form av avtäckning, borming, sprängning, krossning, skutknackning, sortering, hantering av upplag och transporter helgfri måndag-fredag, kl. 07.00-18.00. Om särskilda skäl föreligger får tillsynsmyndigheten medge annan förläggning av arbetstiden till kvällstid kl. 18.00-22.00 helgfri måndag-fredag samt lör- och söndagar kl. 07.00-16.00. Under den utökade arbetstiden får sprängning inte förekomma.
7. Buller från verksamheten ska begränsas så att det utomhus vid bostäder och utbildningslokaler inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå än följande riktvärden:
50 dBA dagtid (kl 07-18) helgfri måndag-fredag
45 dBA dagtid (kl 07-18) lör-, sön- och helgdag samt kvällstid (kl 18-22)

Om s.k. impuls ljud eller s.k. rena toner alstras från verksamheten ska värdena sänkas med 5 dB(A).

Mätning av buller och bestämning av ekvivalent ljudnivå dBA ska ske i enlighet med Naturvårdsverkets råd och riktlinjer, för närvarande angivna i publikationen 1978:5 "Extern industribuller".

8. Brytningsområdet ska avbanas och efterbehandlas efterhand som arbetet i täkten fortskrider. Vid avbaning ska material som ska användas vid efterbehandlingen läggas upp i ordnade upplag. Materialet ska vid efterbehandlingen bredas ut över området. Efterbehandlingen ska slutföras inom tillståndstiden.
9. På arbetsplatsen ska hållas god ordning. Stubbar och andra trädrester ska nedkrossas och användas vid efterbehandlingen. Kvarvarande sten ska efter hand nedschaktas inom brytningsområdet. Försliten materiel, skrot och liknande ska omhändertas.

10. Inför uppställning av mobilt kross- och sorteringsverk ska tillsynsmyndigheten informeras i förväg. I samband med sådan information får tillsynsmyndigheten meddela ytterligare föreskrifter om försiktighetsmått och skyddsåtgärder, om det behövs.
11. Krossning av bergmaterial får ske först när krossverket kan placeras på upplagsytan enligt täktplanen så att berget utgör ett bullerskydd mot bebyggelsen.
12. Till dess efterbehandling är slutförd ska stängsel finnas uppsatt i terrängen runt brytningsfronten där fallhöjden överstiger 3 meter.
13. Brytning får inte bedrivas djupare än till nivån + 94,0 m (lokalt system), i enlighet med täktplanen.
14. Samråd ska inför produktionsstarten ske med boende i Håkmarks by och Curomed Utbildning AB (bolaget), i enlighet med sökandens åtagande.
15. Sprängning får endast ske vid till närboende och samebyn i förväg meddelade tidpunkter och efter tydlig, hörbar förvarningssignal. Vibrationshastighet till följd av sprängning får inte överskrida riktvärdet 2,5 mm/s i vertikal led, som effektivvärde på bottenvåning i närbelägen bebyggelse. Mätning av vibrationer ska ske i enlighet med Svensk standard SS 460 48 61 "Vibrationer och stöt - Mätning och riktvärden för bedömning av komfort i byggnader". Mätning krävs endast efter klagomål från närboende.
16. Luftstötvågor till följd av sprängning får utomhus vid bebyggelse inte överskrida gränsvärdet 200 Pa (140 dBLin rel 20 mikroPa) och riktvärdet 60 Pa (130 dBLin rel 20 mikroPa), uttryckt som frifältsvärde.
17. Sökanden ska vidta nödvändiga åtgärder för att förhindra utsläpp av suspenderat material, totalkväve och olja från verksamheten.
18. Vatten från krossanläggning och vatten som härrör från dammbekämpning ska tillsammans med eventuellt förorenat dag-, dränerings- och grundvatten passera en sedimentationsanläggning före utsläpp i omgivande skogsmark. Sedimentationsbassängen ska vara ändamålsenligt utförd och dimensionerad samt vara utrustad med anordning för effektiv oljeavskiljning. Dess funktion och vattenkvaliteten ska kontrolleras regelbundet under produktionsperioder och däremellan, i enlighet med sökandens åtagande. I utgående vatten från sedimentationsanläggningen får, som riktvärde, utsläppet av suspenderade ämnen inte överstiga 25 mg/l. Kontrollen ska utföras av provtagare med dokumenterad erfarenhet av liknande provtagningar.
19. För att minimera diffus damning ska vid behov körvägar och upplag bevattnas. Lignin får användas.

20. Petroleumprodukter, oljor och andra farliga varor ska förvaras i tank eller liknande med invallning/tråg som rymmer hela tankens volym. Det ska finnas regnskydd över tanken som hindrar nederbörd från att fylla invallningen/tråget. Dubbelmantlad tank och tank med inbyggd invallning får ersätta invallning/tråg. Tanken ska vara försedd med påkörningsskydd. Mängder och förvaring av varor och kemikalier ska journalföras. Tankar och förvaringsutrymmen ska kontrolleras regelbundet.
21. All hantering av farliga varor, som vid exempelvis tankning, får endast ske på hårdgjord och tät yta så att eventuellt spill kan samlas upp.
22. På arbetsplatsen ska finnas saneringsutrustning (Absol eller annat absorptionsmedel med motsvarande funktion) för beredskap i händelse av läckage av bränsle och olja från fordon och maskiner.
23. Spill av olja, oljehaltigt avfall och liknande ska samlas upp. Det betraktas som farligt avfall och ska förvaras väl skyddat, transporteras av godkänd transportör och slutligt omhändertas av godkänd omhändertagare. Mängden farligt avfall och transportör ska journalföras.
24. Inträffar haveri eller driftstörningar som kan leda till olägenheter för människors hälsa eller miljön ska verksamheten omedelbart avbrytas och kommunens räddningstjänst samt tillsynsmyndigheten kontaktas.
25. Endast rena jord- och schaktmassor får användas i efterbehandlingssyfte. Införsel av sådana massor till verksamhetsområdet ska redovisas till tillsynsmyndigheten i god tid innan.
26. Sökanden ska till tillsynsmyndigheten inkomma med förslag till kontrollprogram för verksamheten, senast fyra veckor efter det att detta beslut vunnit laga kraft.

Efter brytning

27. Brytningsområdets slänter får inte ges en brantare lutning än 1:2,5. Slänterna ska vara stabila och avrundas mjukt vid släntkrön och släntfot samt i övrigt mjukt anpassas till angränsande terräng, utan synlig terrassering.
28. Mellan angränsande täktområden får inte restpartier i form av plintar lämnas kvar utan sådana ska nedschaktas så att en mjuk avjämning sker mellan de angränsande täktbottnarna.
29. Eventuella upplag av redan utbrutet och bearbetat material ska hanteras på det sätt som tillsynsmyndigheten bestämmer.
30. Täkten ska som en del av efterbehandlingen i enlighet med ovanstående villkor planteras med skog.

Vissa allmänna skyldigheter anges i bilaga.

Sedan täktarbetet avslutats och efterbehandlingen enligt ovan angivna villkor verkställts ska anmälan omedelbart ske till tillsynsmyndigheten för besiktning.

Om verksamheten avslutas innan tillståndstidens utgång ska anmälan om detta göras till Länsstyrelsen.

Om sökanden vill överlåta tillståndet till någon annan ska detta rapporteras skriftligen till Länsstyrelsen. Sökanden är ansvarig för täktverksamheten tills Länsstyrelsen har godkänt övertagandet.

Med stöd av 22 kap 25 § miljöbalken överlåter Länsstyrelsen åt tillsynsmyndigheten att medge annan förläggning av arbetstiden om det är lämpligt (villkor 6), att fastställa de villkor som kan behövas rörande krossning (villkor 10) och hantering av upplag efter avslutad täkt (villkor 29).

Vägverket Produktion Beläggning är ett sådant offentligrättsligt organ som, enligt 16 kap 3 § miljöbalken, inte behöver ställa säkerhet.

Motivering

Samråd enligt 6 kap 4 och 5 §§ miljöbalken har sammantaget skett på ett godtagbart sätt. Länsstyrelsen har besökt området och ytterligare kontakter mellan sökanden och sakägare har skett under beredningen. Därför saknas skäl att bordlägga ansökan för ytterligare samråd med enskilda särskilt berörda. Verksamheten innebär ny bergtäkt inom ett område som är opåverkat av tidigare bergexploatering. Viss grustäktverksamhet har tidigare skett på norra sidan av berget.

Länsstyrelsens bedömning grundar sig på vad som i 2 kap. 6 § miljöbalken anges om val av plats för verksamheter som tar i anspråk mark enligt den allmänna hänsynsregeln samt bestämmelserna i 3 kap. 1 § miljöbalken om att markområde ska användas för det ändamål som det är mest lämpat för med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov, med beaktande av en från allmän synpunkt god hushållning. Vid prövning av täktverksamhet ska, enligt 9 kap. 6 a § miljöbalken, även behovet av material vägas mot de skador på djur- och växtlivet och på miljön i övrigt som täkten kan befaras orsaka.

Den föreslagna täkten är belägen ca 9 km från Umeå centrum strax öster om byn Håkmark. Området, Degerberget, utgörs av ett svallat berg bestående av s.k. kustgnejs. I närheten av den föreslagna täkten finns ett klapperstensfält. I området runt täkten förekommer vinterbete enligt uppgift av rennäringen. Täktområdet ligger inom fördjupning av översiktsplan för Umeå kommun, ÖPL 98, delen Umeå stad, Holmsund/Obbola (F1-området). Enligt översiktsplanen ska inga nya bergtäkter etableras inom F1-området. Bebyggelsen i Håkmark regleras inte av detaljplan och täkten berör i övrigt inte detaljplanelagt område. Täkten ligger på mark tillhörigt kommunen inom ett område som tidigare varit övningsområde för Umeå Garnison. Pågående verksamhet vid garnisonen är av riksintresse för försvaret. Varken kommunen eller Försvarsmakten har invänt mot täktverksamheten. Området kring täkten är inte i någon planläggning klassat som friluftsområde eller område av intresse för friluftslivet. Rent faktiskt används det för flera

sådana ändamål, bl.a. ridning, hundsport, klättring, motorsport och skytte. I Håkmars by, som delas i en östlig och en västlig del av väg 363, finns närmast täkten, förutom bostäder, en kursgård, ett antal jordbruk och en hästgård.

Naturvård, kulturmiljö och rennärning

Den sökta verksamheten kommer att innebära inskränkningar för det rörliga friluftslivet, både i form av minskad tillgänglighet och i form av miljöstörningar från själva täktverksamheten och transporter. Minskningen av den tillgängliga ytan för rörligt friluftsliv blir dock begränsad, även sett bara till Degerberget. Hela västra delen av berget inklusive toppen kommer att bevaras, liksom större delen av berget i söder. Vidare kommer stängsel endast att sättas upp framför högre brytningsfronter. I övrigt avser sökanden inte att hindra tillträde genom stängsel. En vägbom kommer bara att begränsa infarten till täktområdet via den planerade nya utfartsvägen. Tillgängligheten till övriga delar av det gamla skjutfältet förändras inte. Begränsningen av tillgänglighet vid sprängning blir mycket temporär och under ett mindre antal tillfällen per år. Av vad som framkommit i ärendet motsätter sig inte föreningarna Umeå Airsoftförening, FMCK, Umeå Klätter- och högfjällsklubb eller skytteklubben den planerade täktverksamheten.

Umeå kommun har i yttranden inte invänt mot verksamheten eller påtalat att området i framtiden kan förväntas få sådan användning för friluftslivet att det bör undantas från täktverksamhet. Kommunen har tillstyrkt verksamheten enligt ansökan, förutsatt att verksamheten inte bedrivs utöver kl. 07.00-18.00 alla dagar i veckan, om inte tillsynsmyndigheten medger tillfälligt undantag vid särskilda skäl, och att sprängningstillfällena aviseras för Håkmarsbor och allmänheten i god tid innan.

Enligt kommunens översiktsplan ska inga nya bergtäkter etableras inom F1-området. Översiktsplanen utgör dock inget formellt hinder mot tillstånd enligt 2 kap 6 § 3 st miljöbalken.

Miljöstörningarna för rörligt friluftsliv i form av främst buller, damning och transporter får anse bli begränsade, eftersom täktverksamheten i huvudsak bara kommer att pågå under dagtid, måndag-fredag och skyddat i förhållande till bebyggelsen i Håkmars. Länsstyrelsen bedömer att hundklubbens och ridsektionens verksamhet inte kommer att påverkas väsentligt. Länsstyrelsen prövar inte frågor om eventuella framtida skadestånd för sökanden rörande effekter på hundar och hästar. Inte heller prövar Länsstyrelsen konsekvenserna av minskade intäkter för uthyrning av bostäder. Några särskilda anläggningar för friluftsliv finns inte uppförda i anslutning till täktområdet. Länsstyrelsens bedömning är att området även fortsättningsvis kan användas som närströvområde. Under tid då täktverksamhet pågår kommer ett visst buller att uppstå i närheten av täkten. Trots denna olägenhet bör friluftsliv och täktverksamhet vara förenliga med varandra.

Med hänsyn till täktens läge innebär brytningen ingen oacceptabel förändring av landskapsbilden. Den insyn som uppstår med planerad utformning av brytningen kan godtas. Utformningen av verksamheten innebär att det närliggande klapper-

stensfältet med dess närområde bevaras. Därmed kvarstår möjligheten att förstå processerna bakom landskapets utveckling på platsen. Hela berget ligger långt under högsta kustlinjen och har utsatts för svallningsprocesser i samband med landhöjningen efter den senaste istiden.

Med föreskrivna villkor kan efterbehandlingen godtas från naturmiljösynpunkt. Det krävs en flack släntlutning på 1:2 för att sluttningsprocesser normalt inte ska starta. Utformningen med en släntlutning på 1:2,5 torde innebära att man efter brytning får slänter som förblir opåverkade av naturliga sluttningsprocesser under längre tid.

Det kan inte uteslutas att det finns risk för sänkning av grundvattenytan i berget. En sådan sänkning torde dock vara begränsad med tanke på uttagsmängd och pallhöjd. Därför saknas för närvarande skäl att föreskriva villkor om skydd mot grundvattensänkning.

Sökandens åtagande om samråd torde uppfylla samebyns behov. Vid förekommande fall bör det gå att säkerställa möjligheten till renbete.

Väster om planerat brytningsområde finns kända fornlämningar i form av boplatsgropar i det sluttande klapperstensfältet. Länsstyrelsen fattar i särskild ordning beslut om särskild arkeologisk utredning enligt 2 kap 11 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. Sådan utredning ska genomföras innan något arbete påbörjas vid täkten.

Behovsprövning, alternativ lokalisering och hushållning med naturresurser

Länsstyrelsen anser att om en ny bergtäkt ska etableras i ett tätortsnära område ska platsen vara väl lämpad från störningssynpunkt, materialet ska hålla godtagbar kvalitet och framförallt ska det vara en långsiktig lösning med tanke på det ingrepp en täkt ändå gör på naturmiljön. I en nära omgivning runt bergtäkten finns relativt få etablerade bergtäkter och behovet av ballastmaterial runt Umeå tätort är stort. Bergmaterialet kan anses vara godtagbart för mindre kvalificerade ändamål och bidrar till att uppfylla miljömålen om minskad användning av naturgrus.

Enligt prop. 1981/82:220 om naturvårdslagen, sid 17, ska behovsprövning utgå från samhällets behov. Tyngden i exploateringsintresset ska aktualiseras vid ansökan om ytterligare en täkt inom ett område där öppnade täkter redan finns, och/eller där täktillstånd har lämnats som täcker beräknat behov inom en region för lång tid framåt. Enligt Länsstyrelsens uppgifter finns inom en radie av 30 km från Umeå, tolv tillståndsgivna bergtäkter med en total tillståndsgiven volym av 15 335 655 ton. Av denna volym fanns vid utgången av år 2006, 11 754 656 ton kvar att nyttja. Inom en radie av 20 km är bergtäkterna sju stycken med 7 835 703 ton kvar att nyttja. Länsstyrelsen konstaterar att behovet av ballast i regionen är mycket stort och kommer förmodligen att vara så en tid framöver med stora planerade byggprojekt och infrastruktursatsningar i Umeåområdet. Därför kommer nya eller utvidgade täkter att behövas i regionen för att täcka detta behov. Den sökta täkten kan över tid vara ett icke obetydligt tillskott vid en sådan utveckling.

Alternativet att använda sökandens bergtäkt i Hössjö är mindre lämpligt ur ett hushållningsperspektiv eftersom materialet där har mycket hög kvalitet som bör förbehållas mer kvalificerad användning. Angående alternativet att istället etablera bergtäkten i sökandens grustäkt vid Granbäcksfors, överväger vid en avvägning mellan olika miljökonsekvenser de negativa konsekvenserna kopplade till långa transporter. Beträffande etablering av en bergtäkt vid Norra Kalvberget och Södra Kalvberget anser Länsstyrelsen att det i detta fall inte är rimligt att ålägga sökanden att utreda etablering av bergtäkt under grundvattenytan för att uppnå en tillräcklig volym. Utifrån kartmaterialet ligger Rävaberget inom ett låglänt område. Förutom en tveksam transportväg innebär exploatering där sannolikt samma problem som Norra och Södra Kalvberget. Därmed finns inget som talar för att Rävaberget ska ges företräde framför Degerberget. Försvarsmaktens kvarvarande behov av att nyttja delar av det gamla skjutfältet utgör hinder mot att använda föreslagna vägar inom skjutfältet ner till centrala Umeå och att lokalisera täkten till förslaget Blankåkersberget. Närboendes senast föreslagna transportväg söderut från Norra och Södra Kalvberget till Ringvägen, utanför gränsen för skjutfältet, ändrar inte det faktum att bergvolymen får anses otillräcklig. Sammantaget anser Länsstyrelsen att utredningen av alternativa lokaliseringar är godtagbar i det aktuella fallet.

Länsstyrelsen prövar ärendet med föreslagen vägsträckning enligt de kungjorda ansökningshandlingarna. Efter synen 2008-01-22 har sökanden redovisat en alternativ sträckning för transportvägen från täkten i ett östligare läge på ett något längre avstånd från bebyggelsen. Detta alternativ har miljömässiga fördelar, men innebär ökade krav på sanering av oexploderad ammunition som Försvarsmakten har ansvar för. En östlig utfartsväg från täktområdet ska användas, enligt sökandens åtagande, om den utredning som pågår visar att det är möjligt och rimligt.

Miljöskydd

Curomed Utbildning AB (bolaget) anger bl.a. att bolagets konferensverksamhet sedan starten i oktober 2006 pågår under ca 300 dagar per år, dagtid, kvällar och helger. Bolaget menar att täktverksamheten kommer att innebära påverkan i form av buller, vibrationer, luftstötter, damm och sirenjud samt att störningarna vid konferensanläggningen blir betydligt allvarigare än för resten av byn. Bolaget menar att även om störningarna understiger uppsatta gränsvärden kommer gästerna inte att acceptera dem eftersom bolagets verksamhet bygger på upplevelse av tystnad och lugn samt ostörd natur för olika utomhusaktiviteter. Bolaget hävdar att avståndet till konferensanläggningen bara är 700 m. Bolaget anser att bullerberäkningarna visar att riktvärdena utomhus inte uppfylls vid samtidig borring och krossning och inte heller att ljudnivån 45 dB(A) kan klaras vid borring eller krossning. Bolaget anser vidare att eftersom marken mot täkten till stora delar är avverkad bör beräknad bullerdämpning var mindre än vad som redovisats. Bolaget anger att dess näringsverksamhet etablerades först och att den kommer att drabbas av mycket stor skada samt eventuellt vara omöjlig att bedriva. Umeå kommun föreslog placeringen av konferensanläggningen med hänvisning till tyst och lugn miljö utan bl.a. trafikbuller, för att nu en kort tid senare ändra förutsättningarna genom att tillstyrka aktuell täktverksamhet. Bola-

get befarar tillsammans med några andra närboende påtagliga ljudstörningar dagtid för åtminstone 8-13 fastigheter med över 40 dBA och kräver praktiska ljudmätningar och upplevelsebedömning vid fullskaleprov, innan beslut tas i ärendet.

Med buller avses oönskat ljud. Till ledning för miljöprövning av verksamheter har ett antal riktlinjer tagits fram. En sådan riktlinje, som kan användas i fråga om täktverksamhet är Naturvårdsverkets riktlinjer för extern industribuller, Råd och riktlinjer 1978:5. För nyetablering av industri beskrivs föreslagna riktvärden i följande tabell. Bullervärdena avser utomhusriktyvärden och anges som ekvivalent ljudnivå under en viss tidsperiod, uttryckt i dBA:

	Dag kl 07 – 18	Kväll kl 18 – 22 samt sön- och helgdag kl 07 – 18	Natt kl 22 – 07	Momentana ljud nattetid (Max-nivå)
Arbetslokaler för ej bullrande verksamhet	60	55	50	-
Bostäder och rekreationsytor i bostäders grannskap samt utbildningsloka- ler och vård- byggnader	50*	45*	40	55
Områden för fritidsbebyggelse och rörligt fri- luftsliv där na- turupplevelsen är en viktig fak- tor (avser områ- den som plan- lagts för fritids- bebyggelse och rörligt friluftsliv)	40	35	35	50

Om ljudet innehåller ofta återkommande impulser såsom vid nitningsarbete, slag i transportörer, lossning av järnskröt etc. eller innehåller hörbara tonkomponenter eller bådadera ska för den ekvivalenta ljudnivån ett värde 5 dBA-enheter lägre än vad som föreskrivs i tabellen tillämpas.

* Siffrorna med fet stil anger bullervärdena som ska klaras enligt villkor 7.

Såvitt framgår har sökanden vid bullerberäkning använt en etablerad nordisk beräkningsmodell för externt industribuller. Resultaten med isolinjer på kartor bör dock inte ses som exakta förutsägelser utan som ungefärliga. Faktiska värden fås först vid mätning i fält, vilket sökanden åtagit sig att göra för kontroll av att meddelade villkor följs. Av ansökningshandlingarna framgår att bullernivåerna från borring och krossning inledningsvis är högst för att efterhand minska i skydd av berget. Beräknade bullernivåer är också högre vid samtidigt pågående borring och krossning, där ett par bostadshus utsätts för över 40 dBA och konferensanläggningen för över 45 dBA vid minst gynnsam placering av borren. Beräkningarna visar samtidigt en väsentligt mindre bullerspridning, när en särskilt bullerdämpande borrhög används i modellen. Länsstyrelsen erinrar om att bästa teknik, dvs. bästa tekniska utrustning, ska användas i verksamheten enligt

2 kap. 3 § miljöbalken (allmänna hänsynsreglerna) för att minimera omgivningspåverkan från borrh, krossar, siktar och liknande.

Av utredningen framgår att varken bostäderna eller Curomeds anläggning, även vid den minst gynnsamma driftsituationen, utsätts för buller som överskrider de i riktlinjerna angivna värdena. Verksamheten under dagtid förorsakar således inte någon anmärkningsvärd bullersituation på det avståndet. Länsstyrelsen anser att Curomeds verksamhet inte förleder någon annan bedömning än att den får tåla tåktverksamheten med angivna arbetstider och villkor för buller, vibrationer m.m. Det saknas därmed stöd för att inte tillåta tåktverksamheten utifrån miljöbalkens regelverk, om driften klarar att innehålla bl.a. dessa bullervillkor. Det är dock motiverat att föreskriva hur krossverket inledningsvis ska placeras, för att förebygga störande buller.

Ytterligare en fråga från miljösynpunkt gäller ställningstagande till transportvägen till och från tåkten. Den huvudsakliga miljöstöringen från trafik utgörs av buller, vibrationer och damning samt trafiksäkerhetsaspekter. Avståndet mellan närmaste bebyggelse och planerad transportväg söderut till Ringvägen är relativt långt, såväl till det kungjorda alternativet till vägsträckning som det senare tillkomna förslaget. Båda alternativen innebär måttlig risk för störning från lastbilstrafik. Enligt sökanden beräknas maximal ljudnivå för alternativen uppgå till 44 respektive 42 dBA utomhus vid Curomeds anläggning. Ekvivalent ljudnivå utomhus på detta ställe vid maximal transport med 70 lastbilsrörelser per dag överskrider inte 30 dBA. Arbetsmomenten inom tåktområdet samt lastbilstransporter bör därför kunna pågå under de arbetstider Länsstyrelsen föreskriver. Vägverket Region Norr har godkänt utfartsvägen till väg 363 och Länsstyrelsen bedömer att den kan godtas avseende de aspekter som prövningen av tåktverksamhet omfattar. Angående trafiksäkerheten på väg 363 vid Tjälamark gäller detta allmän väg, där Vägverket Region Norr är ansvarig myndighet samt Miljö- och hälsoskydds nämnden är tillsynsmyndighet enligt miljöbalken.

Sökanden vill bedriva verksamheten kl. 07.00-18.00 måndag-fredag samt under vissa produktionsintensiva perioder också fram till kl. 22.00 vardagar och kl. 07.00-16.00 lördag-söndag. Kommunen anser att verksamheten inte får bedrivas utöver kl. 07.00-18.00 alla dagar i veckan, om inte tillsynsmyndigheten medger tillfälligt undantag vid särskilda skäl, och att sprängningstillfällena aviseras för Håkmarsbor och allmänheten i god tid innan. Länsstyrelsen anser det motiverat att skärpa kommunens bedömning på så sätt att verksamheten endast bör få bedrivas dagtid, kl. 07.00-18.00 helgfri måndag-fredag. Under kvällstid kl. 18.00-22.00 helgfri måndag-fredag samt lör- och söndagar kl. 07.00-16.00 får verksamheten bedrivas endast om det finns särskilda skäl. Länsstyrelsen överlåter till tillsynsmyndigheten att bedöma när sådana skäl föreligger. Under dessa tider får dock sprängning inte förekomma. I övrigt avslås ansökta arbetstider. Om mer störande så kallade rena toner alstras av de krossverk som används blir tillåten ekvivalent ljudnivå maximalt 45 dBA dagtid kl. 07.00-18.00 och 40 dBA kvällstid samt under lör- och söndagar.

Länsstyrelsens bedömning att verksamheten kan tillåtas innebär ett ställningstagande att den är godtagbar vid beaktande av annan pågående markanvändning i tåktens närhet. Frågan om etablering av ny bebyggelse i Håkmars bedöms i

framtiden av kommunen, när en sådan fråga väcks. Enligt befintligt kunskapsunderlag och erfarenhet kan det dock antas att miljöstörningar i form av buller och vibrationer från en bergtäkt normalt är acceptabla på ett avstånd på ca 1,3 km, där en bergssida skyddar mot bebyggelsen som i Håkmark.

Sökanden ansöker om tillstånd för verksamheten under 15 år. Mot bakgrund av Umeå tätorts förväntade expansion och intresset att bygga i tätortsnära lägen m.m., bör dock marken inte bindas upp för täktverksamhet under så lång tid utan möjlighet till förnyad prövning. Tillståndstiden bör därför begränsas till 10 år.

Länsstyrelsen finner det lämpligt att delegera till tillsynsmyndigheten att medge annan förläggning av arbetstiden och fastställa de villkor som kan behövas rörande krossning. Nya bestämmelser om upplag av utbrutet och bearbetat material motiverar en delegation i frågan till tillsynsmyndigheten.

Vid de låga frekvenser som alstras vid sprängning registrerar människan vibrationer vid mycket låga vibrationshastigheter, ca 0,1-0,3 mm/s uttryckt som effektivvärde. Vid framtagandet av riktvärden för miljö kvalitet när det gäller vibrationer från spår bunden trafik, som har likartad frekvensfördelning som vid sprängning, har Banverket och Naturvårdsverket också betonat att känseltröskeln är den enda säkra gränsen om man vill undvika störande vibrationer. Länsstyrelsen anser att villkor om riktvärden för vibrationer vid sprängning, vid prövning av verksamhet enligt miljöbalken, bör utgå från hygienisk bedömning av komfortvärden och inte från risk för teknisk skada på fast egendom. Med tanke på avståndet till närmaste bebodda hus och beräknade värden bedömer Länsstyrelsen att sökanden utan större tekniska och ekonomiska svårigheter bör klara föreskrivna villkor för vibrationer och luftstötter. Mätning krävs dock endast efter klagomål från närboende.

För att förebygga problem med utsläpp av suspenderat material, i samband med snösmältning och kraftiga regn, behövs sökandens föreslagna sedimentationsbassäng. Damning torde främst orsakas av finkorniga partiklar i fraktionen 0,2-0,45 mm (stenmjöl) och kan föranleda behov av bevattning med tanke på täktområdets storlek och det relativt öppna läget i terrängen.

Med rena jord- och schaktmassor i villkor 25 avses, enligt Länsstyrelsen, massor som klarar kriterierna för "känslig markanvändning" enligt Naturvårdsverkets generella riktvärden för förorenad mark.

Övriga villkor kan anses vara normala för denna typ av täktverksamhet.

Sammanfattningsvis bedömer Länsstyrelsen, med hänsyn till föreskrivna villkor, att hinder inte föreligger utifrån miljöbalkens mål i 1 kap, de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap, de grundläggande hushållningsbestämmelserna i 3 kap. eller den särskilda behovsprövningen enligt 9 kap. 6 a § i miljöbalken, för planerat uttag och förädling av berg. Lokalisering och omfattning är godtagbar. Ansökan ska därför bifallas, men med en tillståndstid begränsad till tio år.

Ansökan

Av sökandens beskrivning av projektet framgår i huvudsak följande:

Lokalisering

Sökanden ansöker om att inom rubricerad fastighet på ett brytningsområde av ca 106 000 m² få bedriva ny täktverksamhet av berg under 15 år. Verksamhetsområdet areal omfattar ca 136 000 m² där det ingår en upplagsyta på 23 000 m². Brytningen omfattar 1 500 000 ton (566 038 fm³) berg och sker mot väster. Brytningsområde är det område som bara berör verksamhet i berget, exklusive plats för upplag och uppställning av maskiner. Verksamhetsområde avser det område som rymmer ytor för bergexploatering med skyddszoner inklusive upplag och krossanläggning. Täktområdet som berörs ligger inom I 20:s gamla skjutfält, ca 1 km öster om byn Håkmark och utanför detaljplanelagt område.

Behovet av material i närområdet styr verksamhetens omfattning. Täktens läge, närheten till avsättningsområdet och kvaliteten för ändamålet är de främsta orsakerna till ansökan. Täkten är lokaliserad i ett område där berggrunden främst innehåller gråvacka enligt SGU:s berggrundskarta. Resultat från analys av materialet visar att det uppfyller krav på användning som ballastmaterial. Testresultat visar ett kulkvarnsvärde på 23, Microdeval på 20 och ett Los Angeles-tal på 23. Om materialet kommer att användas som fyllnader i husgrunder eller liknande kommer en radonmätning att genomföras. Gällande nyttjanderättsavtal finns med markägaren Umeå kommun.

Berget har en nord-sydlig sträckning på ca 600 m, är ca 400 m brett och med den högsta punkten 129 m ö h. Området som ska utvinnas är i den östra delen av berget och ligger mellan nivåerna 94 och 118 m ö h. Brytningen börjar i söder och fortsätter mot norr, uppför den östra bergsslutningen.

Det närmaste bostadshuset ligger i sydvästlig riktning ca 1 km från brytningsområdet. Curomeds närmaste konferensbyggnad ligger ca 800 m från täktområdet. Sökanden betonar att utfartsvägen från täkten ändrats till att slutligen anläggas mot sydväst för anslutning till Ringvägen söder om Håkmark, för minimering av buller från transporter. Täktområdet ligger i ett område med kalt berg och morän. Vegetationen består av gles barrskog som domineras av tall. Mindre inslag av björk och gran finns framförallt i de lägre partierna och topphöjden varierar mellan 6-10 m. I sydlig riktning rinner ett vattendrag som söderut mynnar i Tavelån. I byn Håkmark är marken uppodlad och terrängen glesar ut. Inga vattentäkter, vattenskyddsområden eller enskilda brunnar finns i täktområdets närhet inom en radie på 4 km, enligt SGU:s brunnsarkiv. Grundvattenytans läge är inte inmätt men bedöms ligga minst ett par meter lägre än täktbotten. Ett befintligt dike (grävt värn) sydost om planerat täktområde, och som ligger lägre än täktbotten, har vid kontroll inte innehållit vatten.

Samråd, syn m.m.

Planerad verksamhet har presenterats vid ett antal samråd och informationer. Annonsering i lokalpressen har utförts och ett informationsmöte har hållits.

Skriftlig information till särskilt berörda skickades till Länsstyrelsen, Umeå kommuns Miljökontor, Rans sameby, Fortifikationsverket, Lennart Renmark som är Byråd i Håkmark, Bengt Dahlberg som är Byålderman i Håkmark, Jens Andersson i I 20:s jaktvårdsklubb, Umeå Airsoftförening och FMCK Umeå. Synpunkter inkom från Bengt Dahlberg, försvaret och Länsstyrelsen. Efter annonsering i lokaltidningarna VK och VF hölls ett informationsmöte i Håkmark byagård 2006-11-16, där 26 privatpersoner deltog. Innevånarna i byn oroade sig för buller från verksamheten och från transporterna på Ringvägen. De ville inte ha någon trafik genom byn och såg helst att en ny utfartsväg till väg 363 anläggs vid "knäet" (fårbetet). Önskemål fanns om att få en ny cykelväg längs väg 363 till Umeå. Det framkom att friluftslivet längs Ringvägen förbi sökt täkt består av ryttare, bärplockare och de som promenerar. De boende ville att inskränkningar, i form av risk att befinna sig i området, måste informeras tydligt och i god tid. Instängsling togs också upp på mötet.

Efter informationsmötet inkom Försvarsmakten med en skrivelse och möten har hållits angående oexploderad ammunition, där Umeå kommun också deltagit, inklusive en genomgång i fält. Försvaret kommer att utbilda entreprenörer, så att alla som arbetar i tåkten vet vilka åtgärder som ska vidtas ifall man stöter på något misstänkt. Sökanden bifogar kopia av yttrande 2007-09-05 från Försvarsmakten, efter sökandens ändring av uppläggningsområdet och ny dragning av tillfartsvägen. Curomed Utbildning AB har inkommit med skrivelser där man oroar sig för att täktverksamheten kommer att inverka negativt på bolagets verksamhet. Sökanden anser att vad som kan krävas har gjorts vid samråd med rennäringen, då kontakt med samebyns ordförande har skett via telefon och utskickad information.

Samråd hölls via telefon 2007-09-25 med vice ordförande i Umeå Klätter- och högfjällsklubb, som är inblandad i klättringsverksamheten på Degerberget. Så vitt sökanden känner till saknar klätterklubben kontrakt som innebär rätt att klättra på berget, men bedömer att de två verksamheterna borde gå att förena. De kan kollidera ibland, exempelvis vid sprängning då ingen får vistas inom riskområdet. Annars sker ju klättring främst under helger och ev. kvällar och sökanden stängslar bara in branter för att förhindra fallolyckor. Det bestämdes att om täkttillstånd erhålls kommer förnyad kontakt att tas mellan sökanden och klätterklubben för att utröna hur de två verksamheterna på bästa sätt kan förenas.

Samråd har hållits med Vägverket Region avseende utfartsvägen mot väg 363. Sökanden åtar sig, om tillstånd erhålls, att hålla ett informationsmöte inför planerad produktionsstart så verksamheten kan planeras så bra som möjligt för alla inblandade. En sådan träff ska lägga fast rutinerna för information avseende sprängningar, kontakt med ridskola, åtgärder för att minimera störningar på rennäringen etc. Sökanden har inget emot löpande möten för uppföljning avseende både närmast berörda och samebyn. Sökanden anser sammanfattningsvis att samtliga synpunkter som framkommit har anammats och verksamheten har planlagts med hänsyn till dessa.

Vid synen på plats 2008-01-22 åtog sig sökanden att kontakta Försvarsmakten angående en alternativ sträckning på transportvägen längre österut, vilket också

skett. Om Försvarsmakten visar sig positiv till denna sträckning åtar sig sökanden att bygga transportvägen med denna östligare sträckning.

Verksamheten

Sökanden anger att produktionen (uttaget) ett normalår är ungefär 100 000 ton/år medan maximal produktion kan bli 200 000 ton/år. Verksamheten kommer inte att bedrivas som en fast anläggning utan i kortare produktionsperioder, 1-2 perioder under normalår och 1-3 vid maximal produktion. Verksamheten i form av bormning, sprängning, skutknackning, krossning och sortering samt lagring, lastning och uttransport kommer normalt att bedrivas kl. 07.00-18.00 måndag-fredag. Vid vissa produktionsintensiva perioder kan verksamheten även komma att bedrivas till kl. 22.00 vardagar och kl. 07.00-16.00 lördag-söndag. Tvättning av bergmaterial kommer inte att ske. Sprängning kommer normalt att ske vardagar kl. 07.00-18.00, men sommartid fram till kl. 20.00. För normalproduktion krävs 4-6 sprängsalva per år. Bormning och sprängning för denna volym utförs normalt på 6-7 veckor. Krossning av denna mängd tar ca 8-12 veckor beroende på vilka fraktioner som ska tillverkas samt arbetstiderna. Maximal årsproduktion på 200 000 ton kräver 8-12 salvor, bormning och sprängning under 12-14 veckor samt krossning under 16-24 veckor beroende på fraktioner och arbetstider. Skutknackning bedöms vid maximal produktion kunna ske under 2 veckor. Sökanden åtar sig att anmäla uppställning av krossanläggning inför varje enskilt produktionsfall.

Till en början kommer krossanläggningen att finnas i södra delen av verksamhetsområdet, men allteftersom brytningen fortskrider flyttas den allt längre in i tälkten. Efterbehandling ska ske successivt allteftersom brytningen fortskrider. Mellan angränsande brytningsområden får inte restpartier i form av plintar eller dylikt kvarlämnas. Tälktbotten ges en svag lutning åt lämpligt håll, så att ytvattnavrinningen fungerar. Sand och annat material lämnas i den mängd som behövs för efterbehandlingen. Slänterna utformas med en lutning på 1:2,5. Om behov finns kan även schaktmassor (morän, sand) från olika vägprojekt användas till efterbehandlingen. Tälkten återplanteras med skog, 2 000 plantor/hektar.

Verksamma maskiner är grävmaskin, borrhöggregat, krossanläggning med tillhörande sorteringsverk, hjullastare och elverk för elproduktion. Därtill kommer ett antal lastbilar med släp för transporter. Sprängämnesförbrukningen beräknas för ett medelår till 12 ton Ng (nitroglycerinsprängämne) och 18 ton An (ammoniumnitrat) och för ett år med maximal produktion till 24 ton Ng (nitroglycerinsprängämne) och 36 ton An (ammoniumnitrat). Upplagen kommer troligen inte att uppgå till mer än 25 000 m³.

Transporterna kommer att ske på en nyanlagd väg mot sydväst till Ringvägen, till följd av synpunkter och oro angående buller. Transporterna följer sedan Ringvägen söderut för anslutning till väg 363 via planerad utfart, vilket innebär att transporterna inte går genom byn Håkmarm. Sökanden bifogar tillstånd 2007-07-03 från Vägverket Region Norr för anslutning till väg 363. Ringvägen är i bra skick med bra bärighet, men sannolikt kommer vissa delar att beläggas för minimering av damm vid passage av jordbruksfastigheter. Dammbindning utförs i erforderlig omfattning med metoder som bevattning. Transportintensiteten under

ett normalår bedöms till 17 fordon per dygn och under ett år med maximal produktion till 34 fordon per dygn, vid en medellast på 30 ton samt 200 arbetsdagar. Under begränsade tider med tätare leveranser till större objekt kan viss störning uppstå för de närboende. Eventuell störning bedöms dock som ringa, då större delen av transportererna utförs dagtid och under kortare perioder.

Åtaganden m.m.

När det gäller skyddsåtgärder och försiktighetsmått anger sökanden bl.a.:
att en kulturhistorisk inventering ombesörjs inom exploateringsområdet innan någon verksamhet påbörjas och att befintlig fornlämning väster om täktområdet (RAÄ 443:1) märks ut i fält
att buller- och vibrationsmätning kommer att utföras
att inga miljöfarliga produkter förvaras inom området utan körs in vid behov
att in- och utfartsvägen till Ringvägen förses med låsbar bom,
att diesel förvaras i dubbelmantlade farmartankar försedda med överfyllnings-skydd
att oljor och kemikalier förvaras i speciellt utformade containers
att påfyllning av drivmedel och oljor sker på speciellt anpassade platser där eventuellt spill snabbt kan omhändertas
att toxiska ämnen ska förvaras i godkända förråd, att petroleumprodukter ska förvaras under tak på täta ytor med kant, att akuta utsläpp och förorenade massor samt hanteringsspill ska kunna omhändertas och bortföras, samt
att ett antal säckar biobark eller motsvarande ska finnas på platsen för absorption av eventuellt oljespill.

Vidare ska damm- och stoftspridning begränsas genom vattenbegjutning och inkapslade transportörer vid krossning. För vilt och människors säkerhet kommer branter att inhägnas med stängsel. Inga permanenta stängsel kommer att lämnas sedan efterbehandlingen utförts. All hantering samt signalering och skyltning vid sprängplats utförs enligt sprängkungörelsens anvisningar. Samråd med närboende och samebyn kommer också att ske inför sprängning.

Miljökonsekvensbeskrivning

Av sökandens beskrivning av miljökonsekvenserna framgår i huvudsak följande:

Naturvård, friluftsliv, hydrologi, kulturmiljövård och rennäring

Täktområdet berör inga riksintressen för naturvård, friluftsliv eller kulturmiljö. Planerad verksamhet kommer att påverka närmiljön. Ingreppen är dock relativt begränsade i omfattning och verksamheten kommer att pågå under kortare produktionsperioder. Området för den planerade täkten används till viss del av innevånarna i Håkmård som friluftslivsområde. Vägen som leder in till täktområdet används av ryttare, bärplockare och övriga. Inom området har Umeå Airsoftforening en slinga för sin verksamhet och FMCK har en enduroslinga som gränsar till täktområdet. Samråd har hållits med dessa två organisationer och deras verksamheter är tämligen enkla att flytta. Sökanden bedriver en bergtäkt i Skellefteå sedan 2001 med en närliggande ridskola. Här fastslogs rutiner för informationen om kommande produktion med sprängning. Några negativa syn-

18

punkter från ridskolan avseende buller i övrigt, oftast dagtid, har inte inkommit trots att ridvägarna går i direkt anslutning till täktområdet. Vid kontakt säger Svenska Kennelklubbens (SKK) informationsavdelning att de räds en hund kan ha ligger på individnivå och att det är ovanligt att hundar reagerar negativt på bakgrundsljud. SKK har inget policydokument som stödjer Björkstadens hundklubbs negativa yttrande. Därför anser sökanden att hundklubben inte påverkas på ett avgörande sätt utan kan fortsätta att använda området runt tåkten.

Ringvägen gränsar till viss del till jordbruk, där vissa betesområden kan komma att beröras när transporter leds från Ringvägen till väg 363. Beläggning kommer att utföras för att förhindra damning mot dessa områden. Området berörs inte av el-, tele- eller vattenledningar. Närmaste kraftledning återfinns ca 1 km österut i byn Håkmark.

Enligt skogskartan "Skogens pärlor", som nås via Skogsstyrelsens webbplats, finns i området inga förekomster av nyckelbiotop, sumpskog eller naturvärden. Vidare har inom närområdet inte påträffats några övriga lokaler med speciellt intresse avseende växt- och djurliv. Påverkan på naturmiljön i form av sårytor minimeras då fyndigheten utnyttjas fullt ut. Den planerade verksamheten står inte i strid med gällande planbestämmelser. Nedströms tåkten rinner Tavelån som närmast 700 m bort i ett område där försumning uppstår vid höga flöden. "Vattenvägen" bedöms dock avståndet till ca 1 km.

Allt vatten som lämnar tåkten ska gå via en väl tilltagen bassäng för avslamning. Innan vattnet når ån kommer det att passera såväl hårdare marktyper som mindre våtmarksområden. Sökanden bedömer att täktverksamhetens inverkan på vattenkvaliteten i ån är av marginell betydelse. Tavelån är 65,1 km lång och har ett totalt avrinningsområde på 409,9 km². Vattenprov kommer att tas på utgående vatten från bassängen för kontroll. Påverkan på yt- och grundvatten till följd av verksamheten bedöms vara av marginell karaktär. Den ökade avdunstningen eller ytvattenföringen från tåkten bedöms inte påverka aktuell närzons vattenbalans negativt. Då brytområdet ligger förhållandevis högt på berget blir influensområdet för grundvatten mycket begränsat, mest bara vatten som leds i sprickor i berget från höjdryggen och ner mot brytområdet som till stora delar ligger kalt berg. Eventuell grundvattensänkning i brytområdets omedelbara närhet bedöms som mycket liten och acceptabel. Ingen materialtvätt planeras. Det vatten som behövs för dammbekämpning tas sedimentationsbassängen eller körs in med tankbil.

De svar som fås från berörd sameby är att det i området inte bedrivs någon egentlig renskötsel och att berört område till största delen är kalt berg. Därför bedöms inte några ytterligare efterforskningar motiverade. Verksamheten står inte i strid med rennäringen. Då området tidigare varit skjutfält har ingen egentlig rennäring bedrivits där. Väster om planerat brytningsområde finns fornlämningar i form av boplatsgropar i ett sluttande klapperstensfält. Området är ca 90 m x 40 m. Boplatsgroparna varierar i storlek från ca 0,8-2,7 m i diameter och mellan 0,2-0,9 i djup. För att skydda fornlämningarna kommer en väl tilltagen skyddszon att lämnas mellan dem och tåktens yttergräns.

Miljöskydd och säkerhet

Täktverksamheten kommer huvudsakligen att bedrivas dagtid under vardagar medan övriga aktiviteter i området enligt remissyttrandena till övervägande del bedrivs under kvällar och helger, då ingen täktverksamhet pågår. De mest påtagliga miljöstörningarna, buller, vibrationer och damning, bedöms bli godtagbara. Olägenheterna för de närboende bedöms som acceptabla och på intet sätt annorlunda än vad som normalt förekommer vid denna typ av verksamhet. Omgivningskontroller kommer att utföras för att säkerställa att beräkningar och utredningar stämmer. Om det mot förmodan visar sig att de inte gör det, är sökanden skyldig att vidta åtgärder så att gällande villkor uppfylls. Sökanden betonar att bullerutredningen visar "värsta" fallet. Total tid bortaggregatet står där är en bråkdel av de 15 år verksamheten avser. Övrig tid kommer nivåerna att vara lägre. Bullerberäkningarna visar att riktvärdena vid närliggande bostadshus uppfylls både dagtid, kl. 07.00-18.00 och kvällstid, kl. 18.00-22.00. Inga bullerdämpande åtgärder krävs för att uppfylla kraven för planerade drifttider, där borring och krossning kan pågå samtidigt. För skutknackning klaras även nattvärdet. Krossning förekommer endast under begränsade tidsperioder och krossuppställningen inne i tükten medför att pallkanterna utgör ett effektivt bullerskydd. Utförda beräkningar visar även på acceptabla nivåer avseende vibrationer och luftstötter.

Närmaste bebyggelse är Curomeds lokal på ett avstånd av ca 800 m och närmaste permanentbostäder finns i Håkmark ca 1 km sydväst om brytningsområdet. En anslagstavla kommer att sättas upp vid infarten till tükten vid Ringvägen. På tavlan ska information finnas inför varje sprängtillfälle och produktionsperiod. Om möjligt kommer även information att ges via den interna "byatidningen" Håkmarksbladet, som distribueras till alla hushåll. Enligt uppgift finns även en anslagstavla mitt i byn där information kan lämnas.

Innan verksamheten påbörjas kommer besiktning att utföras av ca 5 bostadshus. Dessa kommer att följas upp och användas som referensobjekt ifall diskussioner uppstår om huruvida vibrationer från sprängning kan orsaka teknisk skada på byggnader/anläggningar. Innan verksamheten påbörjas kommer även ytterligare samråd att hållas med ridskolan för att ta fram ett så bra arbetssätt som möjligt för information inför i första hand planerade sprängningar. Beräknade värden för vibrationer och luftstötter är 2,8 mm/s resp. 20-120 Pa reflektionstryck på avståndet 800 m samt 2,0 mm/s resp. 10-80 Pa reflektionstryck på avståndet 1 000 m vid maximal pallhöjd på 25 m. Dessa värden ska ses som sådana som kan uppnås och inte sådana som regelmässigt alstras vid varje salva. Värdena är främst beroende på pallhöjd, utslagsriktning, tändplan och väderförhållanden. Vibrationsnivåer av denna storlek och ibland betydligt högre är vanligt förekommande i bostäder belägna i närheten av bergtäkter, gruvor etc. och brukar normalt inte förorsaka klagomål varken dag- eller nattetid, förutsatt att de berörda är informerade så att överraskningseffekten kraftigt reduceras. Riktvärdet avseende risk för teknisk skada beräknas till 6-7 mm/s för bebyggelsen på avståndet ca 800 m. När det gäller luftstötter föreslår sökanden ett gränsvärde på 200 Pa och ett riktvärde på 60 Pa (frifältsvärden), eller det dubbla om mätningen avser reflektionstryck.

Avvattning sker via ett dikessystem som kommer att justeras och ledas längs täktens östra gräns till en sedimentationsbassäng utrustad med oljeavskiljare. Sedimentationsbassängen har en total volym av ca 300 m³, vilket innebär en uppehållstid i genomsnitt på ca 6 dygn och ca 1 dygn vid kraftiga regn. Avvattning från omkringliggande områden sker utan att passera täktområdet, varför risken för spridning av mineralslam ut i omgivningen bedöms som ringa. Sedimentationsbassängen ska vid produktion ägnas daglig tillsyn avseende funktion. Tillsyn ska utföras regelbundet även under perioder då ingen produktion förekommer. Då mängden slam i bassängen uppgår till 2-5 dm och ingen produktion pågår, rensas slammet bort med grävmaskin eller slamsug för deponi.

Förpackade nitroglycerinsprängämnen är vattentåliga varför fritt kväve i vatten från dessa inte beräknas uppkomma. ANFO-sprängämnen beräknas ge upphov till hanteringsspill på maximalt 2 % av förbrukningen och nitratsaltet är lösligt i vatten. Nitratkontamineringen beräknas till ca 75 kg kväve för ett medelår och ca 150 kg kväve vid maximal produktion. Provtagning av utgående vatten från bassängen kommer att utföras som uppföljning av dess funktion.

Dammspridning minimeras genom vattenbegjutning och inkapslade transportörer vid krossning. Spridningen av stoft begränsas vid extrema vädersituationer genom vattenbegjutning av upplag etc. Närmaste bebyggelse ligger på västra sidan av berget och produktionen ska pågå på bergets östra sida. Damm kommer således inte nämnvärt att påverka bebyggelsen. Vissa delar av Ringvägen kommer dock att beläggas där vägen går förbi odlingsmark. Luftföroreningarna vid transporter till och från täkten samt från maskinparken inom täktområdet bedöms som ringa i förhållande till utsläpp från befintlig trafik på det allmänna vägnätet. Täktens läge kan istället minska det totala utsläppet då materialtransporterna till avsättningsområdet minskar.

Vid sprängning är utslagsriktningar samt skyddade vallar och slänterna sådana att risk för farliga kast utanför verksamhetsområdet inte föreligger. All hantering samt signalering och skyltning vid sprängplats utförs enligt sprängkungörelsens anvisningar. Katastofplan upprättas och följs om olycka skulle inträffa.

Alternativ lokalisering, utformning och nollalternativ

Valet att lokalisera bergtäkten norr om Umeå centrum hör ihop med planerade infrastruktursatsningar som godsbangård, Norrbotniabanan, den s.k. västra länken m.m. Sydöstra sidan av Degerberget är ett långsiktigt genomtänkt alternativ med tillräckliga volymer och kvalitet. Norra sidan av detta berg var intressant eftersom berget till stora delar av avtäckt från en tidigare grustäkt, men lokaliseringen bedöms som olämplig då inget bullerskydd finns mot bebyggelsen i Håkmark. Störningarna skulle bli för besvärande samtidigt som transporter västerut skulle passera Håkmark. Fyra alternativ till täkten på bergets sydöstra sluttning har undersökts. Det första alternativet, Rävaberget, ligger ca 2 km nordost om platsen för sökt täkt. Mot denna lokalisering talar läget. Sökt täkt ligger bättre till för utfart mot Umeå stad via väg 363. Dessutom är etableringen vid Rävaberget svårare tekniskt, med lägre pallhöjd och betydligt mer plansprängning före produktion. Vidare finns det ett våtmarksområde i närheten. Det andra alternativet är att fortsätta med berguttag i sökandens gamla grustäkt i Granbäcks-

fors, som idag är tömd på grus med berget öppet. Mot detta alternativ talar avståndet till avsättningsområdet, 26 km. Det tredje alternativet är att använda sökandens bergtäkt i Hössjö. Mot detta alternativ talar att denna täkts högkvalitativa material är bättre lämpat för andra ändamål. Dessutom är avståndet till avsättningsområdet onödigt långt. Det fjärde alternativet är Södra Kalvberget som innehåller för liten volym för en långsiktig satsning. Dessutom skulle transporterna passera byn Håkmark vid transport västerut. Föreslagna täktplaceringar och transportvägar inne på försvarsområdet är inte relevanta, eftersom täktverksamheten inte går att förena med försvarets verksamhet.

Den alternativa transportvägen från täkten, längre österut, medför en sänkning av maximal ljudnivå vid Curomeds anläggning med 2 dBA från 44 till 42 dBA. Eftersom vägarna ansluter relativt nära varandra vid täktområdet blir skillnaden inte så stor. Däremot sjunker den ekvivalenta ljudnivån vid maximal transport med 70 lastbilsrörelser per dag (ca 7 lastbilar i timmen) med 10 dBA från 29 till 19 dBA. Orsaken är en större bullerskärmmning under huvuddelen av vägens sträckning.

Nollalternativet (att sökt verksamhet inte kommer till stånd) innebär problem med att få material till anläggningsverksamhet som f n är väldigt angeläget i Umeåområdet. Detta alternativ innebär att påverkan på miljön runt sökt täkt undviks. Totalt sett kan det dock innebära större miljöpåverkan då material måste transporteras längre sträckor.

Sökanden bedömer sammanfattningsvis att verksamheten är försvarbar med tanke på beskaffenhet, läge och föreliggande behov. Bergtäkten har lämplig kvalitet på råvaran för aktuella användningsområden. Täkten har en bra lokalisering med hänsyn till totalmiljö och regionalekonomi.

Samråd, handläggning, remisser m.m.

Länsstyrelsen underrättade 2006-08-25 (beteckning 551-9683-2006) sökanden vid samråd, om att planerad täktverksamhet av berg inom rubricerad fastighet (dåvarande Håkmark 1:66) ska antas medföra betydande miljöpåverkan enligt 6 kap 4 § miljöbalken och 3 § förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar.

Efter att Försvarmakten inkommit med en skrivelse 2006-08-31 samt syn på platsen 2006-10-03 med Länsstyrelsen och Samhällsbyggnadskontoret, startade sökanden ansökningsprocessen.

Skrivelser inkom från Försvarmakten 2006-11-29, Curomed Utbildning AB 2006-12-05 och Samhällsbyggnadskontoret 2006-12-19, vilka sökanden fick ta del av.

Sökanden bemötte 2006-12-22 synpunkterna från Curomed Utbildning AB och meddelade 2007-05-21 att samråd genomförts och att ansökningshandlingarna skulle inlämnas så fort förhandlingen om sanering av kvarlämnad ammunition avslutats.

E-post inkom 2007-05-21 från IKSU-Klättring och Umeå Klätter- och Hög-fjällsklubb.

Sökanden inkom 2007-09-03 med ansökan och MKB, varefter ärendet skickades på en s.k. kompletteringsrunda. Sedan sökanden inkommit med kompletteringar, kungjordes ärendet 2007-10-12.

Yttranden inkom från Curomed Utbildning AB 2007-11-02 och 2007-11-05, Carin Berglund, Ronny Andersson samt Ridsektionen av Håkmars Hembygdsförening 2007-11-05 och Björkstadens hundklubb 2007-11-06. Ytterligare synpunkter inkom från Curomed Utbildning AB 2007-11-07 och Ronny Andersson 2007-11-09. Remissvar från Kommunstyrelsens näringslivs- och planeringsutskott samt Miljö- och hälsoskyddsnämnden inkom 2007-12-03, där verksamheten tillstyrks förutsatt att verksamheten inte bedrivs utöver kl. 07.00-18.00 alla dagar i veckan, om inte tillsynsmyndigheten medger tillfälligt undantag vid särskilda skäl, och att sprängningstillfällena aviseras för Håkmarsbor och allmänheten i god tid i förväg

Sökanden inkom med kompletteringar 2007-11-26 och 2007-12-07 i anledning av inkomna yttranden och de som yttrat sig fick del av dessa kompletteringar.

Mikael Abrahamsson inkom 2007-11-30 med muntliga uppgifter. Curomed Utbildning inkom med ytterligare synpunkter 2007-12-19 och karta 2007-12-28, som sökanden beretts tillfälle att yttra sig över.

Länsstyrelsen hade syn på platsen 2008-01-22, där de som yttrat sig efter kungörelsen av ansökan bereddes tillfälle att delta. I samband med och efter synen inkom ytterligare handlingar från sökanden, Curomed Utbildning AB, Ronny Andersson och Christina Söderlund. Sökanden har redovisat en alternativ sträckning längre österut för transportvägen och kontaktat Försvaret för samråd om denna sträckning. Motparten har fått dessa handlingar för kännedom.

Sökanden har beretts tillfälle att yttra sig över täktavgiften och inte haft några erinringar.

Gällande bestämmelser m.m.

För täkt av berg, sten, grus, sand, lera, jord eller andra jordarter för annat ändamål än markinnehavarens husbehov krävs tillstånd enligt 9 kap. 6 och 8 §§ miljöbalken (1998:808) samt 5 § i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd jämfört med punkt 14.2-0 B i bilagan till förordningen (efter 2008-01-01 punkt 10.20 i denna bilaga).

Enligt 6 kap. 9 § miljöbalken ska den myndighet som ska pröva ansökan där det krävs en miljökonsekvensbeskrivning i samband med avgörandet av ärendet ta ställning till om miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken.

Enligt 9 kap. 6 a § ska vid prövning av en ansökan om tillstånd till täkt behovet av det material som kan utvinnas vägas mot de skador på djur- och växtlivet och

på miljön i övrigt som tåkten kan befaras orsaka. Tillstånd får inte lämnas till en tåkt som kan befaras försämra livsbetingelserna för någon djur- eller växtart som är hotad, sällsynt eller i övrigt hänsynskrävande.

Alla som bedriver en verksamhet som kräver tillstånd enligt miljöbalken ska kunna visa att de förpliktelser som följer av de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken iakttas. Enligt 2 kap. 6 § miljöbalken ska en sådan plats väljas, för verksamheter och åtgärder som tar i anspråk mark annat än helt tillfälligt, som är lämplig med hänsyn till 1 kap. 1 § och 3 kap. miljöbalken.

För all verksamhet och alla åtgärder ska en sådan plats väljas att ändamålet kan uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Enligt 1 kap. 1 § ska miljöbalken tillämpas så att mark och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas.

Enligt 3 kap. 1 § miljöbalken ska markområden användas för det eller de ändamål för vilka området är mest lämpade till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde ska ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning.

Enligt 3 kap. 5 § miljöbalken ska mark- och vattenområden som har betydelse för rennäringen så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra rennäringens bedrivande.

Enligt 3 kap. 6 § miljöbalken ska mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur- eller kulturmiljön. Behovet av grönområden i tätorten och i närheten av tätorten ska särskilt beaktas.

Information

Länsstyrelsen erinrar om att meddelat tillstånd enligt miljöbalken inte befriar från skyldighet att iakttä vad som i annan författning föreskrivits om den verksamhet som omfattas av tillståndet.

Villkoren kan enligt 24 kap. 5 § pkt 5 miljöbalken komma att ändras om det genom verksamheten uppkommit en olägenhet av någon betydelse som inte förutsågs när verksamheten tilläts.

Ändringar av tåktens utformning eller i verksamheten får inte ske utan att tillsynsmyndigheten i god tid underrättats. Tillsynsmyndigheten prövar om ändringarna kräver anmälan enligt 21 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd eller om tillstånd måste sökas enligt 5 § samma förordning.

Enligt 26 kap. 19 § miljöbalken ska den som bedriver verksamhet som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverkan på miljön, fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar.

Enligt 5 § förordningen (1998:904) om täkter etc. föreligger uppgiftsskyldighet beträffande dels vem som vid varje tidpunkt är exploatör av täkten, dels produktionen av bl. a. berg, sten, grus, och morän. Exploatörsuppgift ska lämnas till Länsstyrelsen genast vid varje förändring medan produktionsuppgift ska lämnas senast den 28 februari varje år.

Den som bedriver tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet ska senast den 31 mars varje år lämna en miljörapport till tillsynsmyndigheten enligt 26 kap 20 § miljöbalken.

Borttransport och slutligt omhändertagande av farligt avfall regleras i avfallsförordningen (2001:1063).

Skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor föreskrivs i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd, NFS 2003:24.

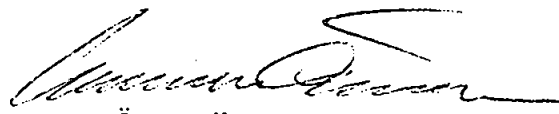
Tillsynsmyndighet är för närvarande Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Umeå kommun.

I detta ärende har Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen beslutat med Håkan Törnström, ordförande och Gunnar Önevall, miljösakkunnig. Föredragande har varit Erland Sköllerhorn.

Detta beslut kan överklagas hos Miljödomstolen, Umeå tingsrätt, se bilaga.

Håkan Törnström

Gunnar Önevall

Bilagor

Täktverksamhet, allmänna skyldigheter (bilaga 1)

Översiktskarta

Fastighetskarta

Täktplan

Hur man överklagar

Kopia till

Umeå kommun, Stadsledningskontoret + kungörelse, bevis emotses

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Naturvårdsverket, att: John Sjöström, 106 48 Stockholm + kungörelse + översiktskarta

Vägverket Region Norr, Box 809, 971 25 Luleå + översiktskarta + fastighetskarta

Lantmäterimyndigheten, Umeå kommun + översiktskarta + fastighetskarta + täktplan

Björkstadens hundklubb, c/o Björn Utterström, Åkerbärsvägen 9, 903 60 Umeå
+ kungörelse

Carina Berglund, Tjälamark 224, 905 91 Umeå + kungörelse

Curomed Utbildning AB, Håkmark 213, 905 91 Umeå + kungörelse

Håkmarks Hembygdsförening, Ridsektionen, c/o Ronny Lindholm, Håkmark
488, 905 91 Umeå + kungörelse

Mikael Abrahamsson, Hissjövägen 429, 905 91 Umeå + kungörelse

Ronny Andersson, Håkmark 262, 905 91 Umeå + kungörelse

Christina Söderlund, Håkmark 240, 905 91 Umeå + kungörelse

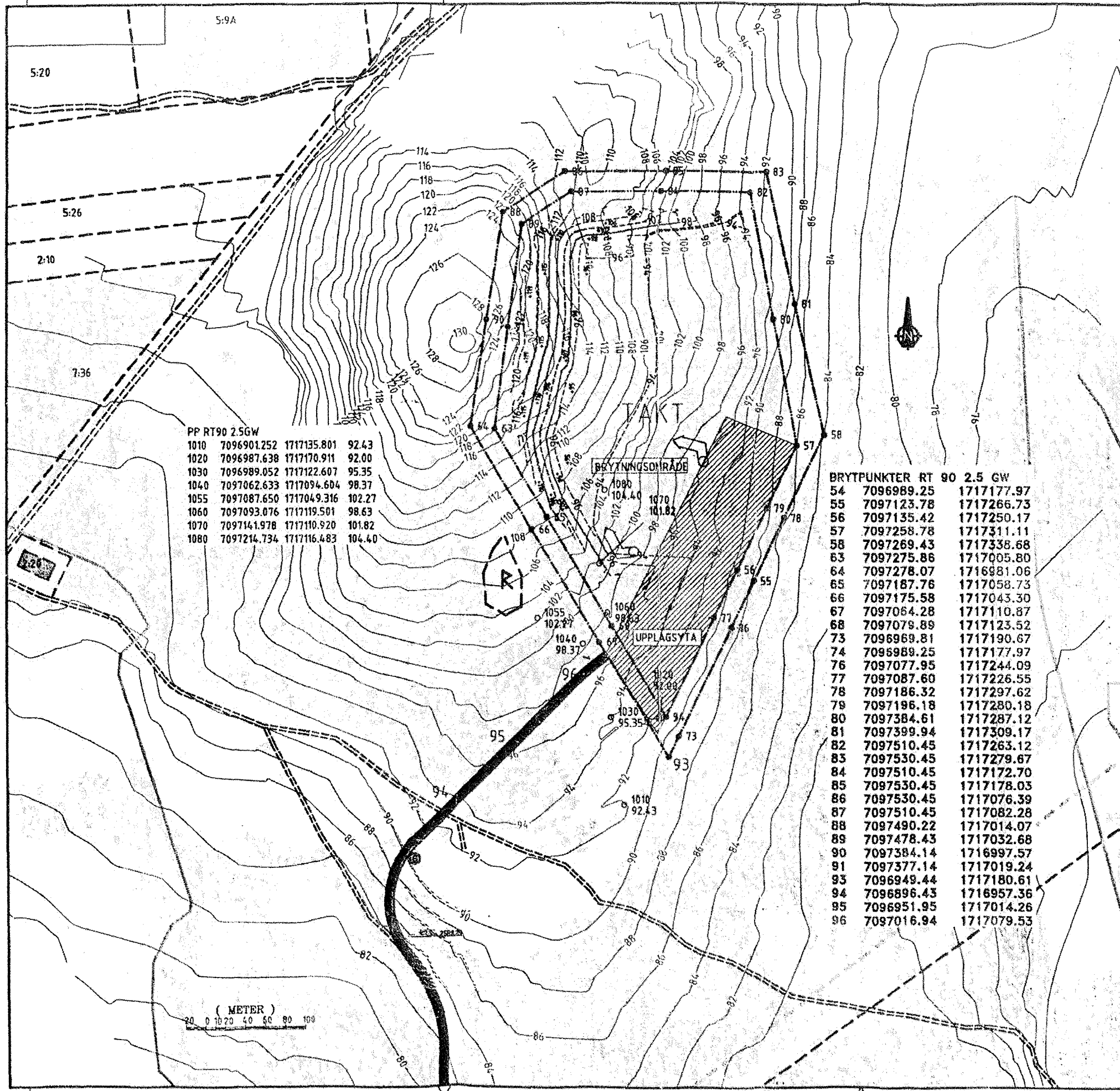
Kopia utan bilagor till

Skattemyndigheten i Luleå, 971 82 Luleå

Rätts, Håkan T

Miljöskydd, Gunnar Ö

Miljöskydd, Erland S

PP RT90 2.5GW

1010	7096901.252	1717135.801	92.43
1020	7096987.638	1717170.911	92.00
1030	7096989.052	1717122.607	95.35
1040	7097062.633	1717094.604	98.37
1055	7097087.650	1717049.316	102.27
1060	7097093.076	1717119.501	98.63
1070	7097141.978	1717110.920	101.82
1080	7097214.734	1717116.483	104.40

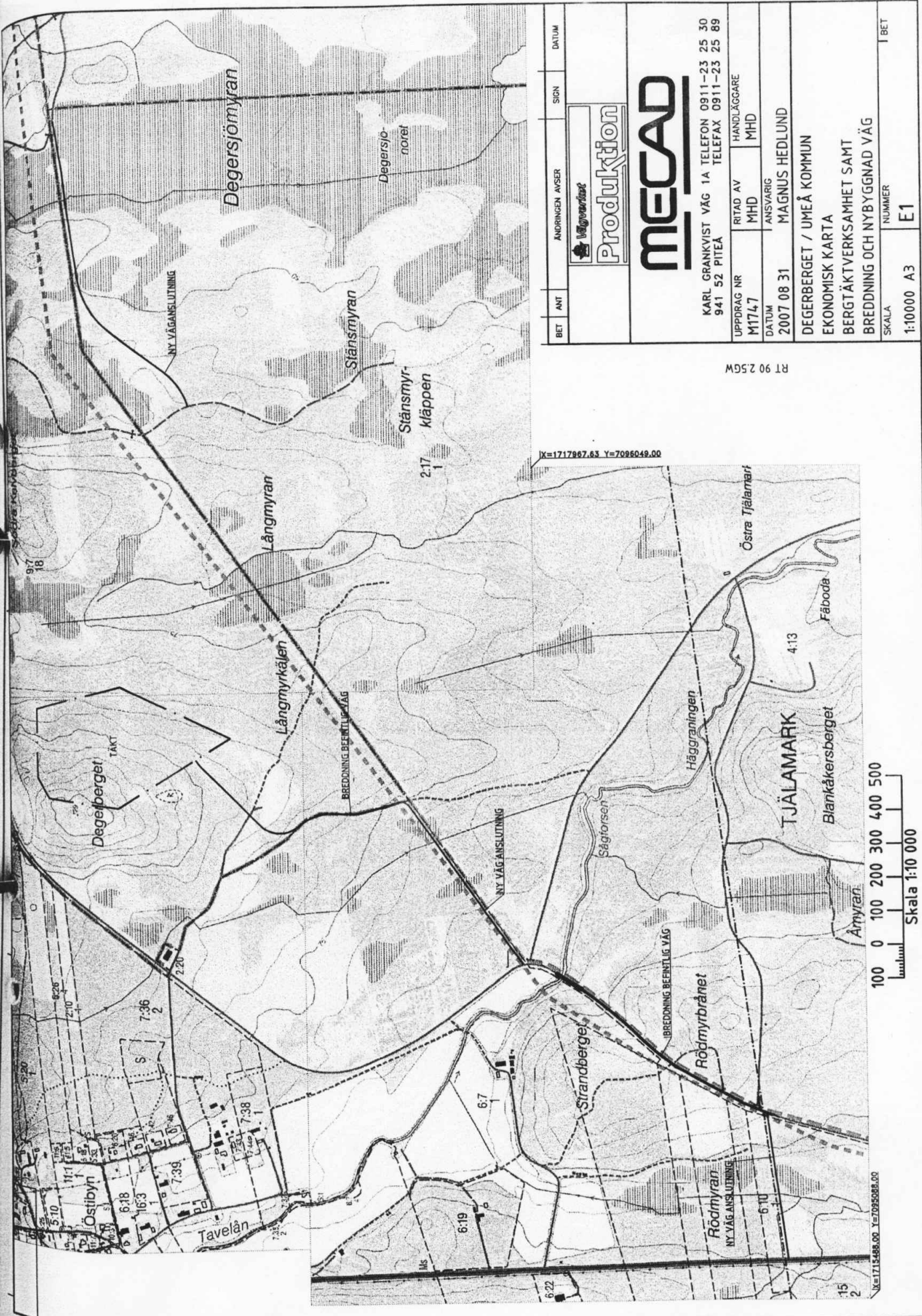
BRYTPUNKTER RT 90 2.5 GW

54	7096989.25	1717177.97
55	7097123.78	1717266.73
56	7097135.42	1717250.17
57	7097258.78	1717311.11
58	7097269.43	1717338.68
63	7097275.86	1717005.80
64	7097278.07	1716981.06
65	7097187.76	1717058.73
66	7097175.58	1717043.30
67	7097064.28	1717110.87
68	7097079.89	1717123.52
73	7096969.81	1717190.67
74	7096989.25	1717177.97
76	7097077.95	1717244.09
77	7097087.60	1717226.55
78	7097186.32	1717297.62
79	7097196.18	1717280.18
80	7097384.61	1717287.12
81	7097399.94	1717309.17
82	7097510.45	1717263.12
83	7097530.45	1717279.67
84	7097510.45	1717172.70
85	7097530.45	1717178.03
86	7097530.45	1717076.39
87	7097510.45	1717082.28
88	7097490.22	1717014.07
89	7097478.43	1717032.68
90	7097384.14	1716997.57
91	7097377.14	1717019.24
93	7096949.44	1717180.61
94	7096896.43	1716957.36
95	7096951.95	1717014.26
96	7097016.94	1717079.53

- FASTIGHETSGRÄNS
- BRYTNINGSOMRÅDE 10.6 Ha
- VERKSAMHETSOMRÅDE 13.6 Ha
- NIVÅKURVA BEFINTLIG MARK
- NIVÅKURVA FRAMTIDA EXPLOATERING
- BEFINTLIG VÄG
- UPPLAGSYTA 2.3 Ha
- 100 KÄND PUNKT
- 200 BRYTPUNKTER SOM MARKERAS I FÄLT
- ☐ INGREPPSPUNKT OCH BRYTRIKTNING

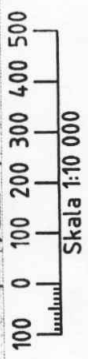
BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	SIGN	DATUM
KARL GRÄNKVIST VÄG 1A TELEFON 0911-23 25 30 941 52 PITEÅ TELEFAX 0911-23 25 89				
UPPDRAG NR	RITAD AV	HANDLÄGGARE		
M1747	MHD	MHD		
DATUM	ANSVARIG			
2007 08 31	MAGNUS HEDLUND			
DEGERBERGET UMEÅ KOMMUN EXPLOATERINGSPLAN				
SKALA	NUMMER	BET		
1:4000 1A3	M2			

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	SIGN	DATUM
		Produktion		
MECAD				
KARL GRANKVIST VÄG 1A TELEFON 0911-23 25 30 941 52 PITEA TELEFAX 0911-23 25 89				
UPPDRAG NR	RTAD AV	HANDLÄGGARE		
M1747	MHD	MHD		
DATUM	ANSVARIG			
2007 08 31	MAGNUS HEDLUND			
DEGERBERGET / UMEÅ KOMMUN				
EKONOMISK KARTA				
BERGTÄKTSAMHET SAMT				
BREDDNING OCH NYBYGGNAD VÄG				
SKALA	NUMMER	BET		
1:10000 A3	E1			

RT 90 2.5GW

X=1717967.63 Y=7096049.00

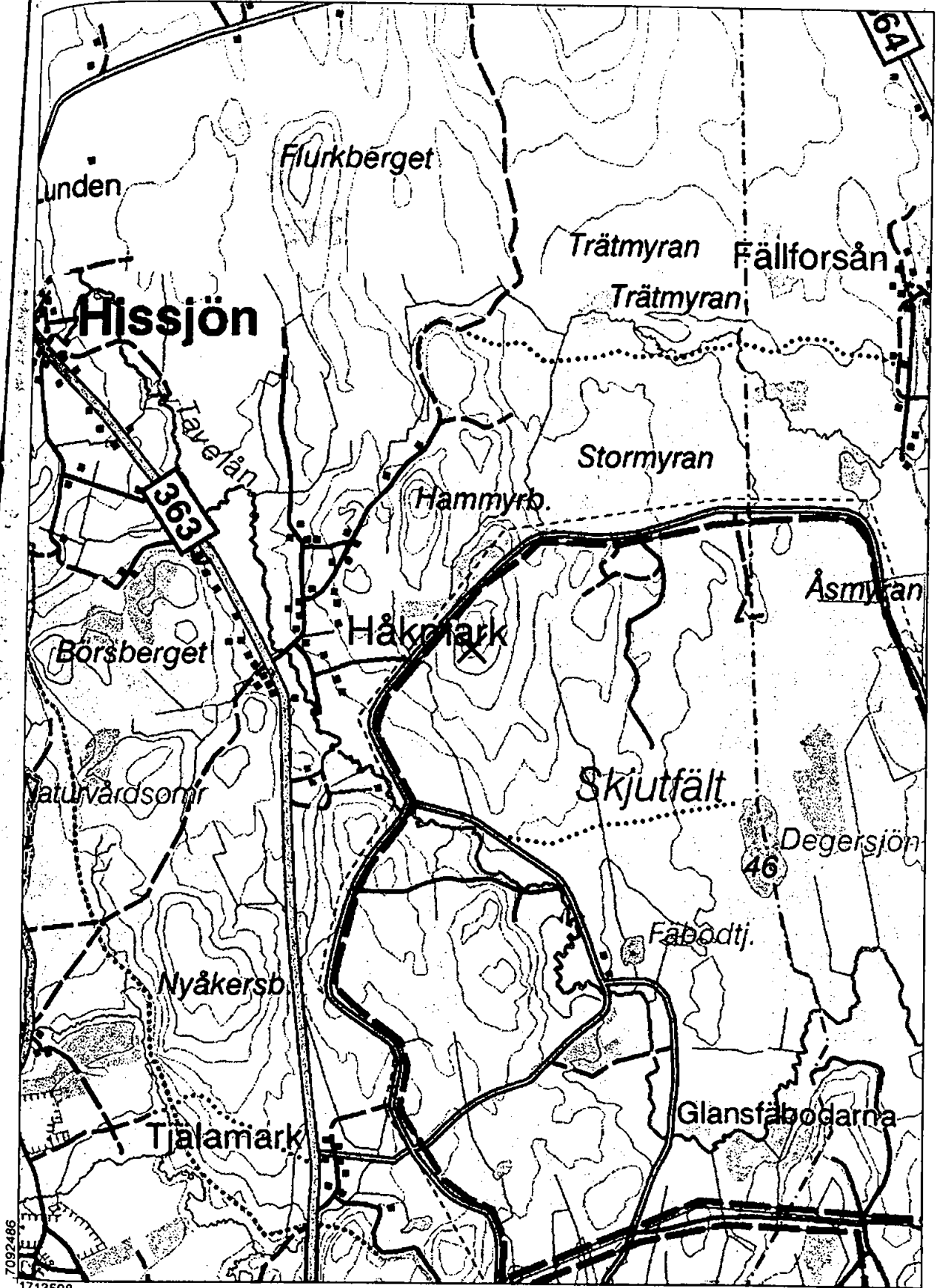
X=1717967.63 Y=7096049.00

Landsmåteringsbyrå

31

Umeå kommun

Degerberget, Umeå Kommun
Bilaga utdrag ur blå karta

7092486
1713598

Skala 1:40000

Rött kryss markerar koordinat i tåkten
Kryssets koordinat: 7097241 1716958

SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET
Geografisk information - Planregistrering

ÄRENDEBLAD
PNR

Arkivnr: 2480K-P 08/72

Dnr: 08/314

Handläggare:
SigBritt Ählin

Regdatum: 2008-02-26

Registrering av åtgärder:
Bergtäkt inom Ersmark 9:7

Information:
Uttag av högst 1 500 000 ton (566038 fm³) berg

Berörda fastigheter:
ERSMARK 9:7

HÄNDELSER I ÄRENDET

2008-02-08	BD	Beslutsdatum
2018-06-30	GT	Genomförandetid t o m